

Sukcesy i porażki projektu

„BocianiMy w Lasach. Dobre praktyki ochrony i zarządzania populacją bociana czarnego *Ciconia nigra* na terenach leśnych”

Dariusz Anderwald

SGGW Leśny Zakład Doświadczalny w Rogowie

Konferencja „NATURA 2000 – Ochrona gatunków i siedlisk przyrodniczych
w Lasach Państwowych
Lublin, 5-6 czerwca 2023

Wnioskodawca: SGGW Leśny Zakład Doświadczalny w Rogowie

Partner: Komitet Ochrony Orłów

Tytuł projektu:

BocianiMy w Lasach. Dobre praktyki ochrony i zarządzania populacją bociana czarnego *Ciconia nigra* na terenach leśnych

Czas realizacji: 2017-2020 (2021)

Fundusz Spójności

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020

Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu

Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna

Wartość projektu

Wartość całkowita projektu **1 203 951,58 PLN**

Wartość wydatków kwalifikowanych 1 122 128,39 PLN

Procent dofinansowania 85%

Wartość dofinansowania z FS **953 809,01 PLN**

Rzeczpospolita
Polska

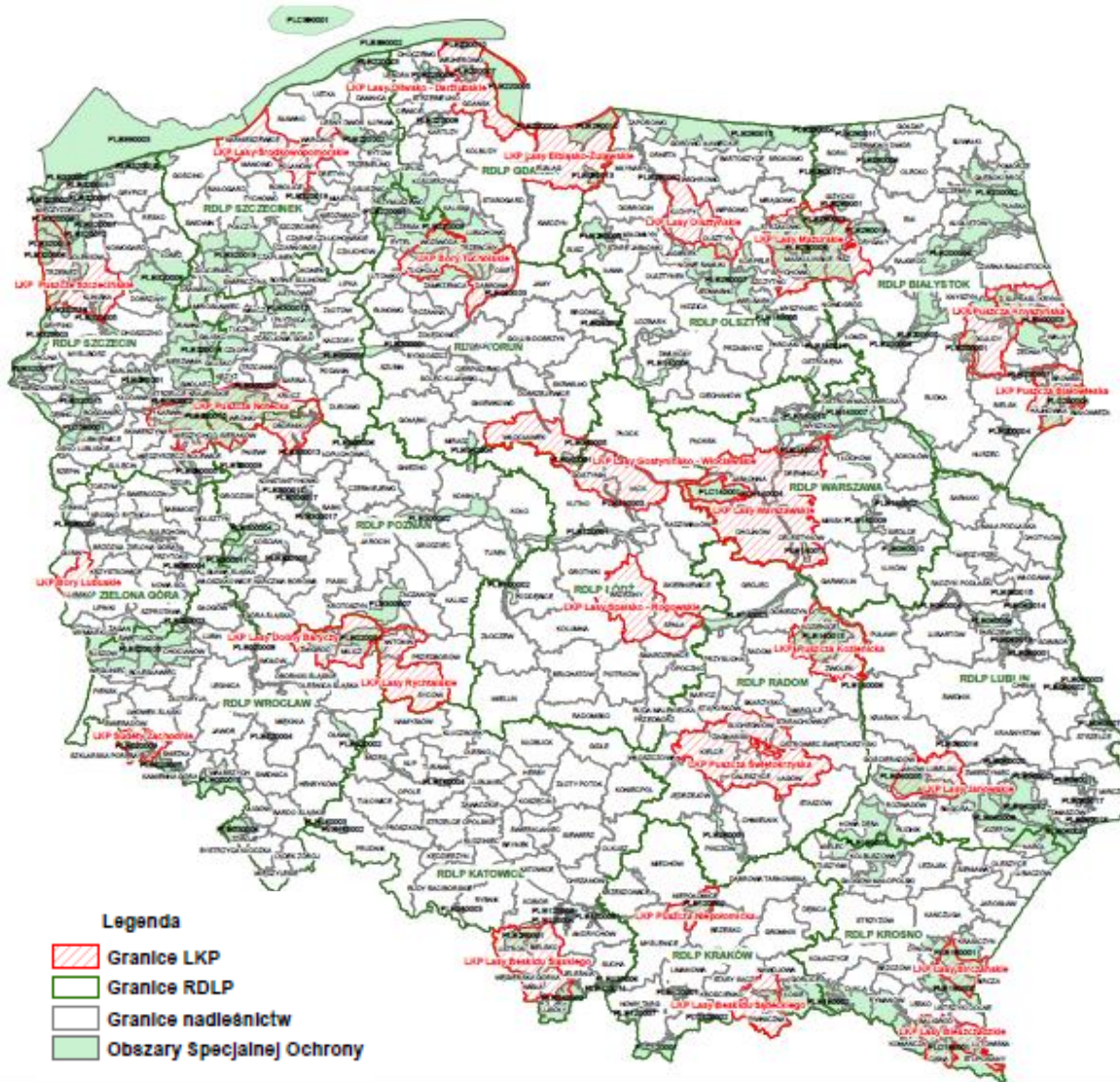

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Zakres prowadzonych działań: 50 nadleśnictw, 16 LKP i pokrywających się z nimi powierzchniowo, w części lub w całości 20 OSOP N2000

LKP Puszcza Knyszyńska
 Nadleśnictwo Dojlidy
 Nadleśnictwo Supraśl
 Nadleśnictwo Krynki
 Nadleśnictwo Czarna Białost
LKP Puszcza Białowieża
 Nadleśnictwo Browsk
 Nadleśnictwo Białowieża
 Nadleśnictwo Hajnówka
LKP Lasy Mazurskie
 Nadleśnictwo Strzałowo
 Nadleśnictwo Spychowo
 Nadleśnictwo Mrągowo
 Nadleśnictwo Pisz
 Nadleśnictwo Maskulińskie
LKP Lasy Olsztyńskie
 Nadleśnictwo Olsztyn
 Nadleśnictwo Kudypy
LKP Puszcze Szczecińskie
 Nadleśnictwo Kliniska
 Nadleśnictwo Gryfino
 Nadleśnictwo Trzebież
LKP Bory Tucholskie
 Nadleśnictwo Tuchola
 Nadleśnictwo Osie
 Nadleśnictwo Dąbrowa
 Nadleśnictwo Woziwoda
 Nadleśnictwo Trzebciny
LKP Puszcza Notecka
 Nadleśnictwo Potrzebowice
 Nadleśnictwo Wronki
 Nadleśnictwo Krucz
 Nadleśnictwo Sieraków
 Nadleśnictwo Oborniki
 Nadleśnictwo Karwin
 Nadleśnictwo Międzychód

LKP Lasy Doliny Baryczy
 Nadleśnictwo Milicz
 Nadleśnictwo Żmigród
LKP Lasy Rychtałskie
 Nadleśnictwo Antonin
LKP Lasy Spalско-Rogowskie
 Nadleśnictwo Spała
LKP Puszcza Kozienicka
 Nadleśnictwo Kozienice
 Nadleśnictwo Zwoleń
LKP Lasy Janowskie
 Nadleśnictwo Janów Lubelski
LKP Lasy Beskidu Sądeckiego
 Nadleśnictwo Piwniczna
 Nadleśnictwo Nawojowa
 Nadleśnictwo Krynica
LKP Puszcza Niepołomska
 Nadleśnictwo Niepołomice
LKP Lasy Birczańskie
 Nadleśnictwo Bircza
LKP Lasy Bieszczadzkie
 Nadleśnictwo Baligród
 Nadleśnictwo Cisna
 Nadleśnictwo Lutowiska
 Nadleśnictwo Stuposiany
 +
 Nadleśnictwo Zamrzenia
 Nadleśnictwo Rajgród

GŁÓWNE CELE PROJEKTU:

- wypracowanie i wdrażanie dobrych praktyk ochrony siedlisk i zarządzania populacją bociana czarnego na terenie
  - 50 nadleśnictw
  - 16 Leśnych Kompleksów Promocyjnych i pokrywających się z nimi powierzchniowo, w części lub w całości 20 OSOP N2000
- **ochrona drzewostanów i drzew gniazdowych w ramach gospodarki leśnej**
- ochrona lub odbudowa gniazd
- **aktualizacje i tworzenie stref ochronnych wokół gniazd**
- badanie ekologii przestrzennej gatunku w oparciu o loggery GPS-GSM
- działania promocyjno-edukacyjne

DZIAŁANIA OCHRONNE

Monitoring **90** stanowisk bociana czarnego (**180** wizyt)

Aktywne poszukiwania nowych gniazd (kontrole drzewostanów: **46** i kontrole z punktów: **67**, razem = **113**)

Pomiary **91** siedlisk, drzew lęgowych i biocenotycznych

Aktualizacje i/lub opracowanie **57** projektów stref ochronnych

Odbudowa i wzmacnianie **25** gniazd

Montaż **20** opasek zabezpieczających

Malowanie pni drzew repelentami (łącznie w **137** stanowiskach)

Realizacja 75-91%

BocianiMy w Lasach. Dobre praktyki ochrony i zarządzania populacją bociana czarnego Ciconia nigra na terenach leśnych o nr: POIS.02.04.00-00-0154/16, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach konkursu nr 2.4.1/1/2016 Działania o charakterze dobrych praktyk związane z ochroną zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych.

Beneficjent: Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego Leśny Zakład Doświadczalny w Rogowie
Współbeneficjent: Komitet Ochrony Orłów
Wartość wydatków kwalifikowanych: 1 044 123,00 PLN
Dofinansowanie: 85%

Edukacja
szkolenia i warsztaty
transmisje online z gniazd
zeszyty edukacyjne
broszura o gatunku
raporty i opracowania

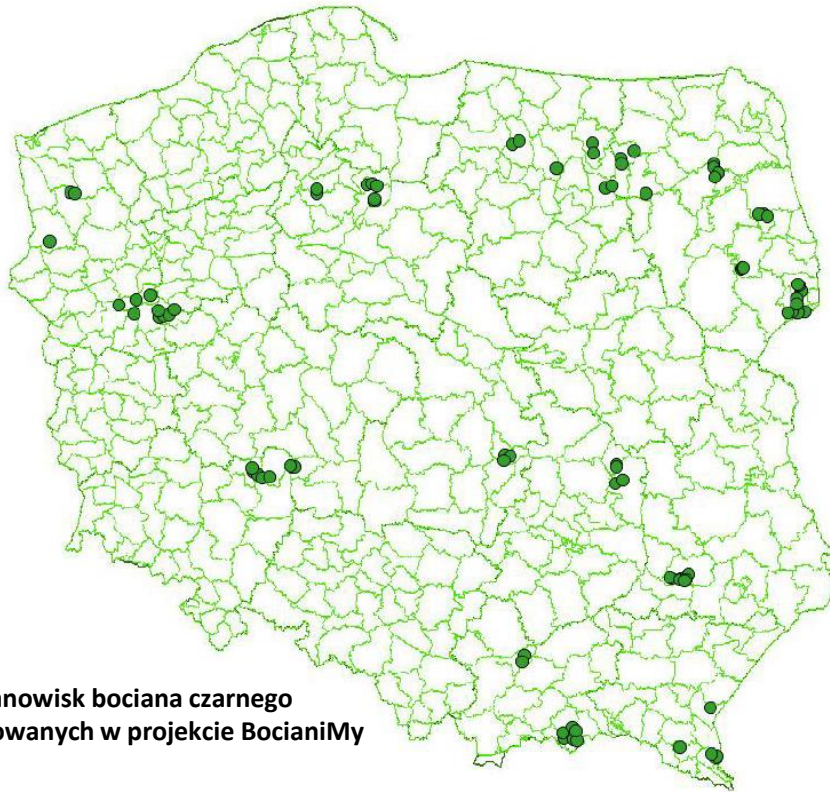
Badania
monitoring wizyjny gniazd
i lęgów za pomocą fotokamer
batalnie za pomocą loggerów
ekologii przestrzennej

- monitoring 100 stanowisk lęgowych bociana czarnego
- aktywne poszukiwania nowych gniazd
- pomiary siedlisk, drzew lęgowych i biocenotycznych
- pomiary poziomu wód gruntowych za pomocą piezometrów
- aktualizacje i/lub opracowanie projektów stref ochronnych
- zabezpieczanie lęgów przed drapieżnictwem kuny leśnej
- wzmacnianie gniazd narażonych na spadanie

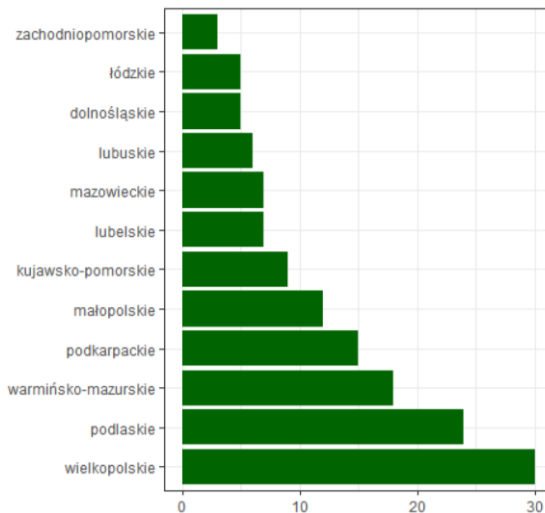
DZIAŁANIA OCHRONNE

Monitoring 90 stanowisk bociana czarnego (180 wizyt)

Mapa stanowisk bociana czarnego monitorowanych w projekcie BocianiMy

Monitoring dotyczył dwóch podstawowych zadań: a/ monitoring gniazd i lęgów i b/ monitoring żerowisk

- + **Monitoring gniazd** wykonano na powierzchni do 500 m od gniazda w strefie ochrony okresowej wg metodyki Czuchnowskiego i Profusa (2009). Podczas sezonu lęgowego wykonano po dwie kontrole/wizyty gniazda w celu: A. stwierdzenia faktu zajęcia gniazda, B. określenia sukcesu lęgowego lub strat.
- **Monitoring żerowisk** wykonano na obszarze w promieniu do 2000 m od gniazda (najbliższe główne żerowisko) w okresie przebywania piskląt w gnieździe. Przeprowadzono obserwacje z 3 punktów położonych poza lasem w celu określenia przelotu ptaków dorosłych do głównego żerowiska i/lub kierunku, w którym latają ptaki dorosłe (tam gdzie było to możliwe). Czas obserwacji na jednym punkcie wynosił ok. 3 godzin.

Celem monitoringu stanowisk było ustalenie aktualnych lokalizacji gniazd, stwierdzenia stopnia zasiedlenia gniazda, poznanie sukcesu rozrodczego, opisanie ewentualnych przyczyn strat w lęgach, lokalizacji głównych żerowisk, zagrożeń dla siedliska i zaplanowanie działań ochronnych.

Udokumentowaniem prac było wypełnienie **161 Kart kontroli stanowiska**

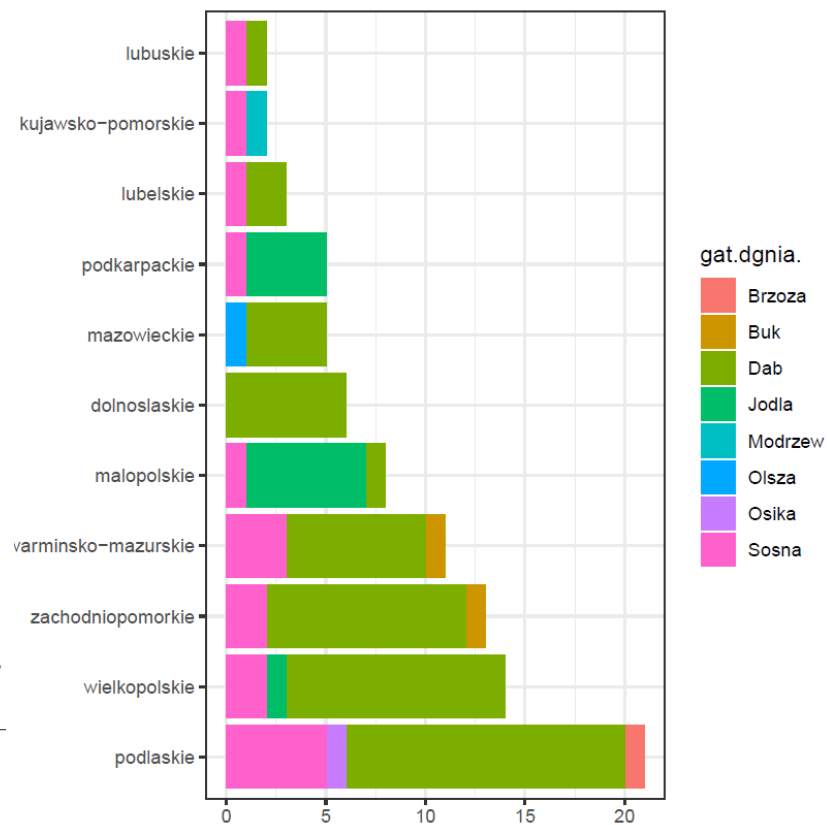
Pomiary 91 siedlisk, drzew lęgowych i biocenotycznych

Parametry drzew gniazdowych

Gatunek	Liczba gniazd	Wiek drzewa (SD) w latach	Wysokość drzewa (SD) m	Pierśnica (SD) cm
Dąb <i>Quercus sp.</i>	56	147,2 (41,9)	29,3 (12,5)	98,3 (59,2)
Sosna <i>Pinus sylvestris</i>	17	112,9 (26,0)	23,1 (4,1)	57,9 (20,1)
Jodła <i>Abies alba</i>	11	135,5 (23,8)	32,6 (5,5)	78,8 (13,7)
Inne gatunki	6	110,3 (28,8)	29,2 (3,3)	65,4 (12,1)
Wszystkie gniazdowe	90	136,8 (39,3)	28,5 (10,4)	86,1 (50,5)

Położenia gniazda w koronie drzewa gniazdowego

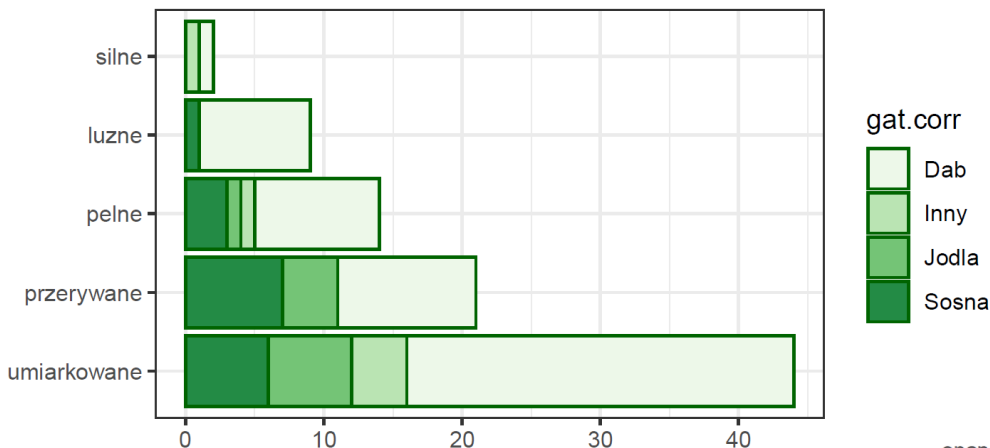
	Wysokość osadzenia korony [m], (SD)	Wysokość położenia gniazda [m], (SD)
Dąb	12 (3,6)	13,19 (3,8)
Sosna	14,1 (4,7)	14,9 (4,8)
Jodła	10,3 (4,6)	12,7 (3,3)
Wszystkie gniazdowe	12,3 (4,1)	13,6 (3,9)

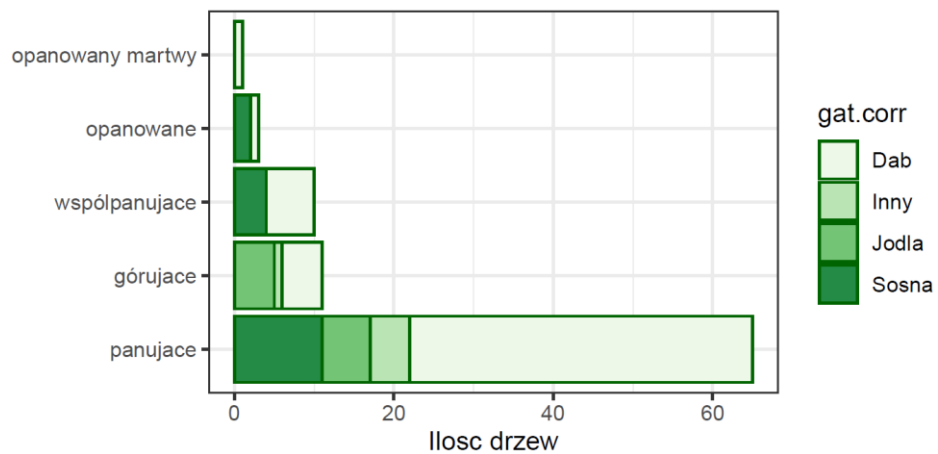
Drzewa gniazdowe w poszczególnych województwach

Zwarcie drzewostanu (a) oraz kategoria Krafta (b) drzew gniazdowych bocianów czarnych badanych w ramach projektu (N=90)

a / Zwarcie drzewostanu

b / Kategoria Krafta

Najwięcej w kategorii „panujące” - 72,9%

**Najwięcej w kategorii:
„umiarkowane” - 48,9%
i „przerywane” - 23,3%**

Aktywne działania ochronne

- montaż opasek p-kuna (20) -
- odbudowa, wzmacnianie spadających gniazd (25) +
- malowanie repelentami (137) + -
- zabezpieczenia p-bobry (1)

Nadleśnictwo Turek

<https://www.youtube.com/watch?v=Q0wGfHEmR5w&list=PL4TvXlpm4qsXFV44rRvwUOcvZd4IRcFjm&index=114>

Nadleśnictwo Sieraków

https://www.youtube.com/watch?v=XcO_4CDe43E&list=PL4TvXlpm4qsXFV44rRvwUOcvZd4IRcFjm&index=113

DZIAŁANIA BADAWCZE
Zakup i instalacja 25 fotopułapek

**Instalacja fotopułapek przy 65
(105) gniazdach bocianów
czarnych**

2018 – 10 szt.

2019 – 10 szt.

2020 – 25 szt.

2021 – 20 szt. (RDLP Katowice)

2022 – 20 szt. (RDLP Szczecin)

2023 – 20 szt. (RDLP Radom)

2023 – 5 szt. (RDLP Lublin)

dzikaknieja.pl 0004 028F -02C 29/03/2020 18:12:10

dzikaknieja.pl 0018 049F 09C 15/04/2020 15:02:38

Daty przylotów/odlotów

Fenologia lęgów

dzikaknieja.pl 0006 039F 03C 13/04/2020 11:33:50

dzikaknieja.pl 0006 054F 12C 11/07/2020 13:32:54

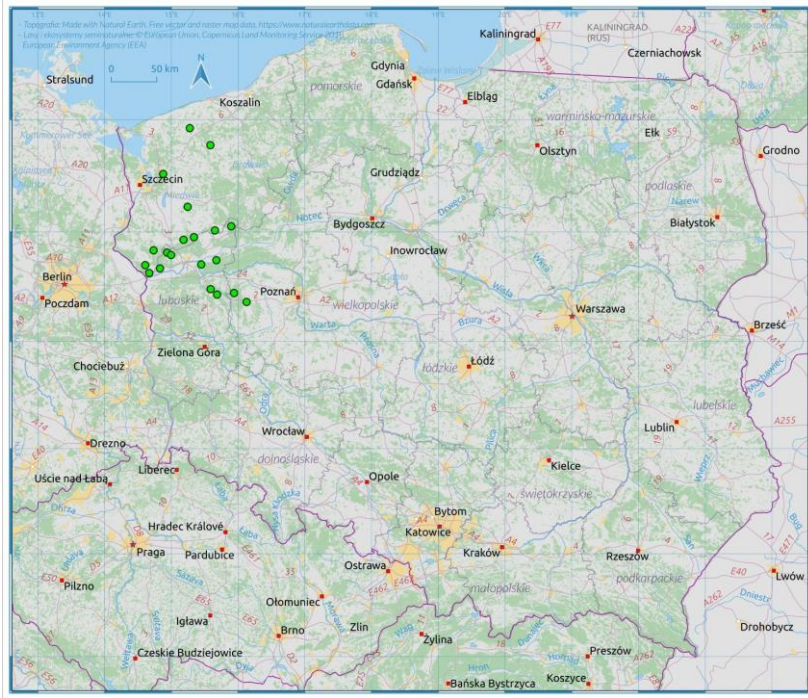
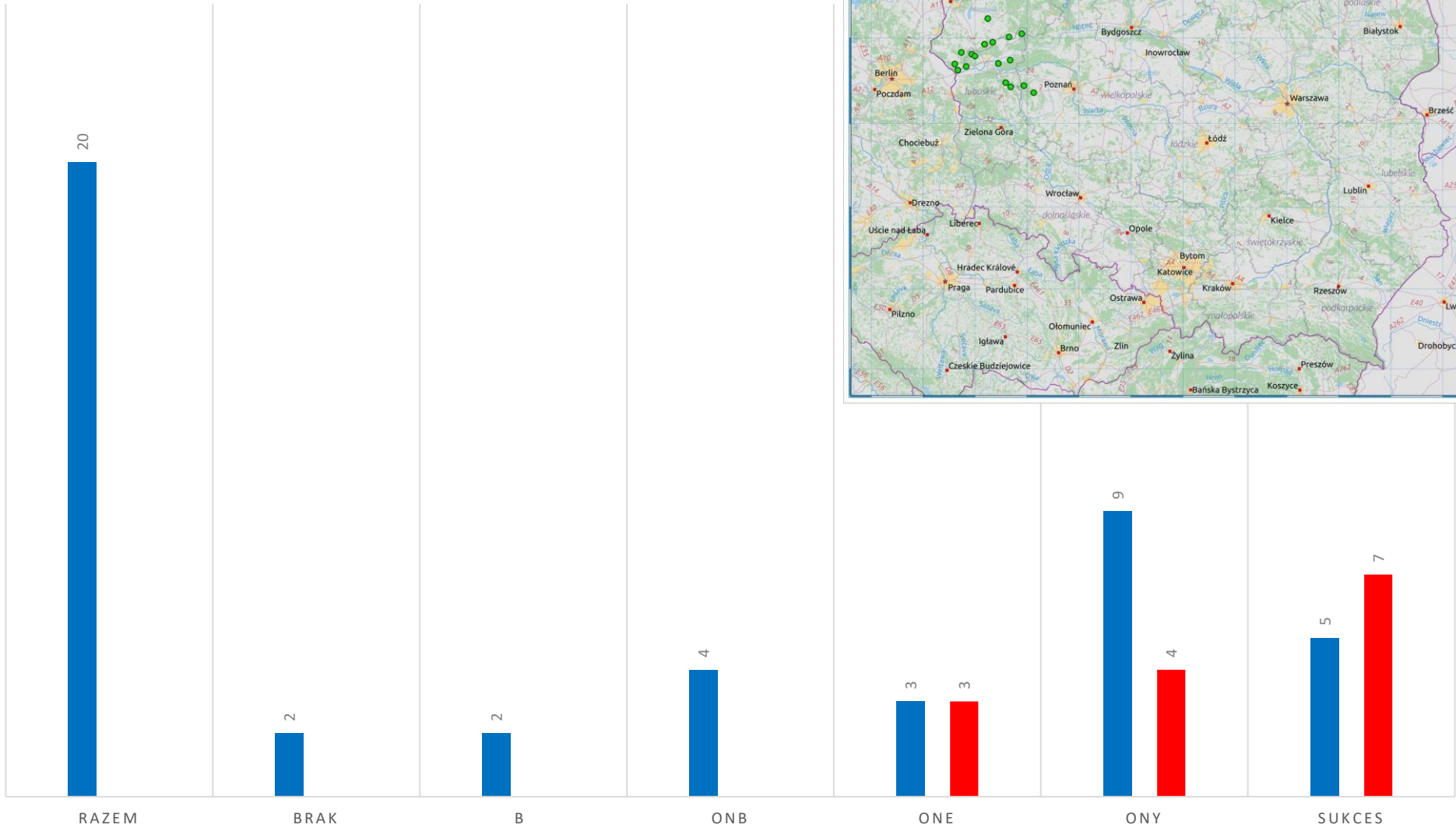

anMy w Lasach 0017 064F 17C 01/08/2020 10:33:22

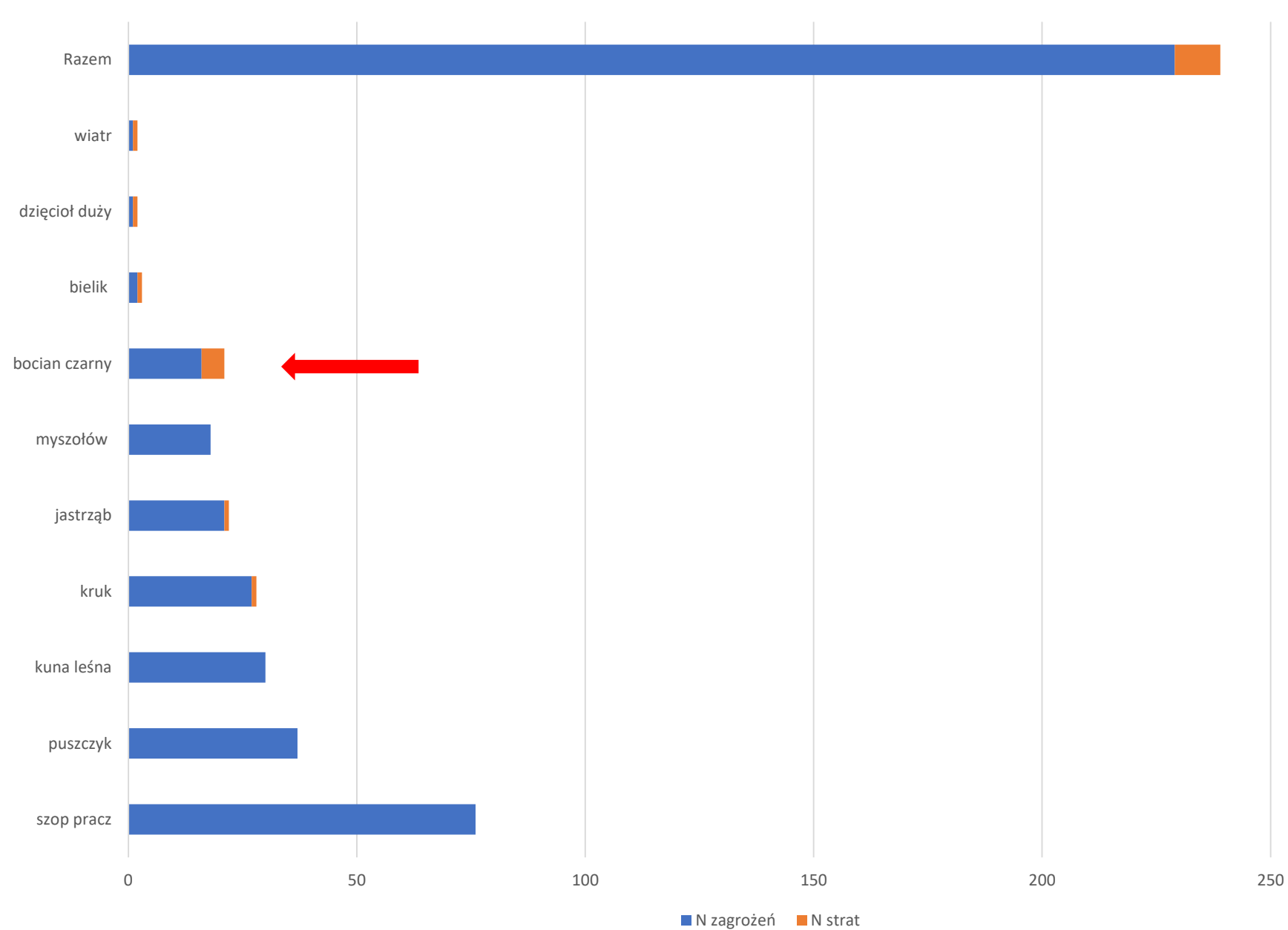
Wielkość zniesień

Skład pokarmu

Sukces lęgowy

Kategoria zajęcia monitorowanych gniazd CN w 2022 (RDLP Szczecin)
Sukces vs straty

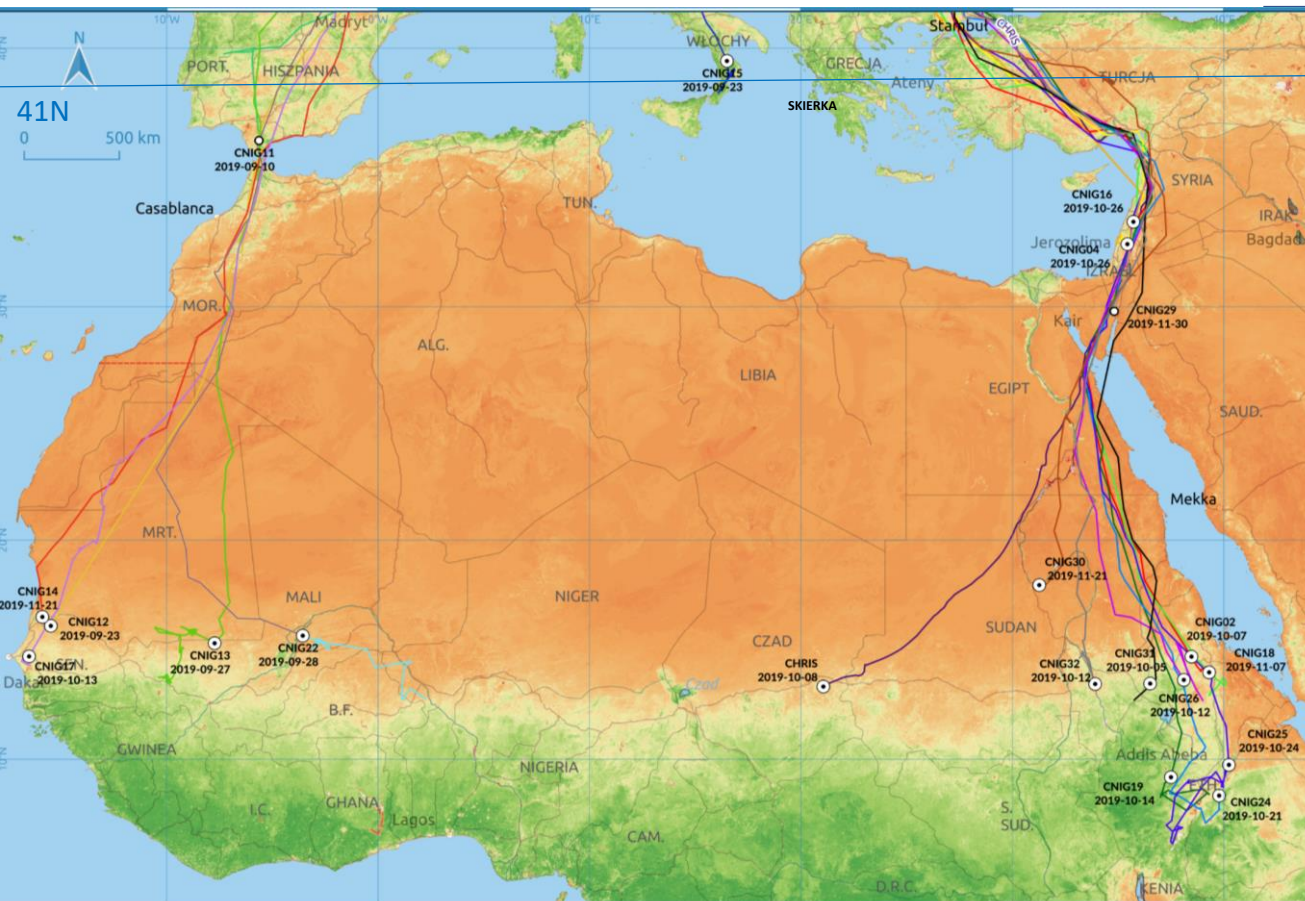
Przyczyny zagrożeń (N=229) i strat (N=10) w lęgach na podstawie 20 fotopułapek w 2022 w RDLP Szczecin (jaja w 12 stanowiskach)

DZIAŁANIA BADAWCZE

Zakup i instalacja 52 loggerów

Rok	Liczba nadajników	Rodzaj nadajnika	Liczba stanowisk	Finansowanie
2016	4	plecaki Ecoton	2	KOO, nwa: Rogów, Brzeziny, Spała, CILP
2017	3 1	nożne Ornitela plecak Ecoton	2	WFOŚ w Łodzi KOO
2018	12 1	nożne Ecoton plecak Ecoton	6	POIŚ KOO
2019	23	nożne Ecoton	12	POIŚ
2020	24	nożne Interrex	14	POIŚ
2021	15 2	nożne Interrex plecaki Ecoton	10	POIŚ LIFE
Razem	85	4	46	

Zachodni szlak migracyjny

- CNIG11
- CNIG12
- CNIG13
- CNIG14
- CNIG15
- CNIG17
- CNIG22

NDVI

- -2000
- 0
- 2000
- 4000
- 6000
- 8000
- 10000

Punkty kluczowe:

- przerwanie nadawania przez rejestrator
- ⊙ koniec migracji

Wschodni szlak migracyjny

- CNIG02
- CNIG04
- CNIG16
- CNIG18
- CNIG19
- CNIG20
- CNIG24
- CNIG25
- CNIG26
- CNIG28
- CNIG29
- CNIG30
- CNIG31
- CNIG32
- CHRIS

Zimowiska na tle znormalizowanego różnicowanego wskaźnika wegetacji (NDVI) z XI 2019 r.

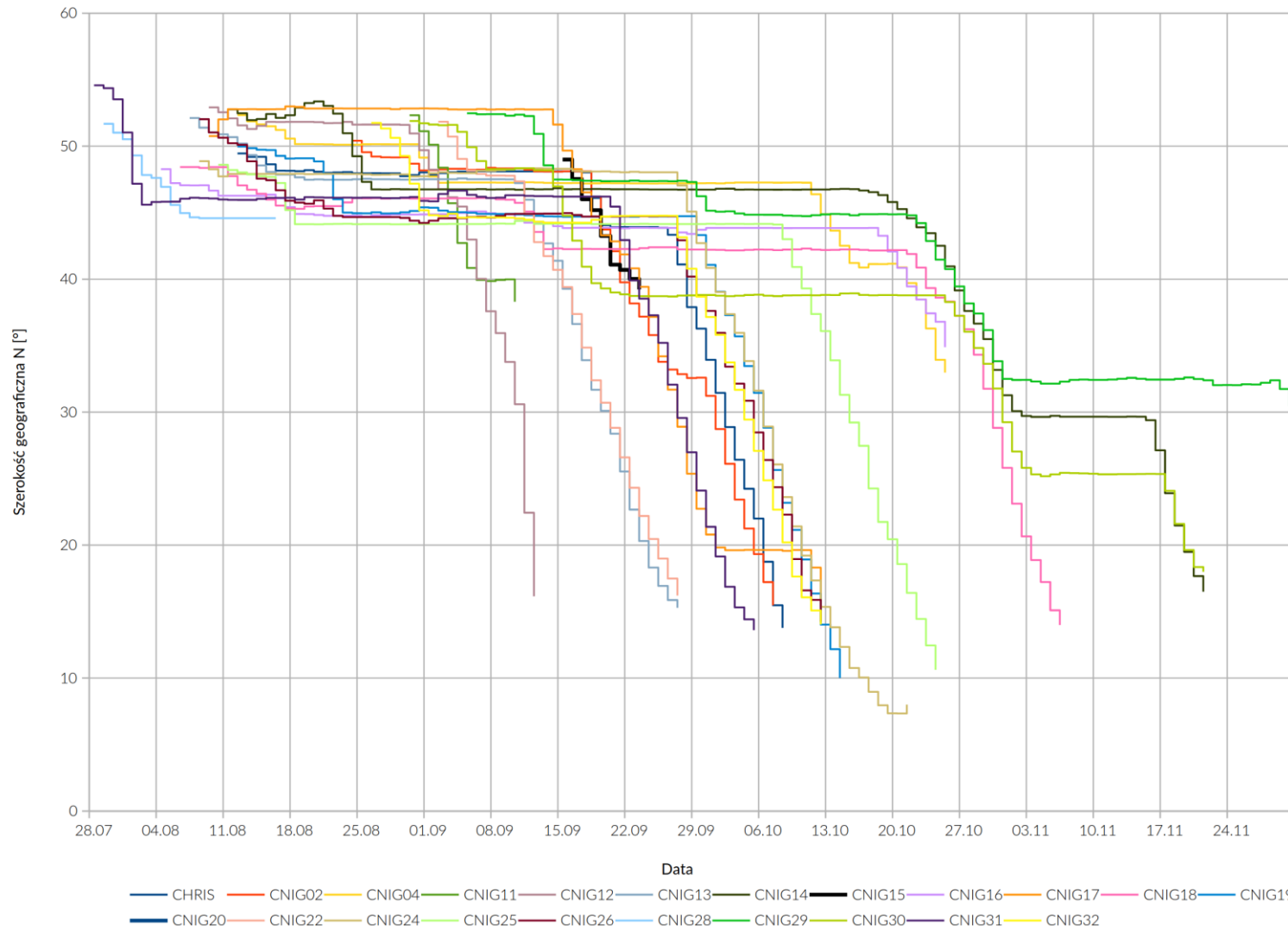
Ptaki wygaszały migrację po osiągnięciu pierwszych obszarów „zielonych” po przekroczeniu strefy pustynej.

Kończyły migrację między 8 a 33° szerokości geograficznej północnej. 3 osobniki bez zimowały dalej na S. 3 osobniki bliżej ca 40° (Skierka, Kuba)

Część bocianów aktywnie przemieszcza się na zimowiskach a inne ograniczają się do przebywania na obszarach o mniejszym areale.

Równik przekroczył tylko jeden osobnik! (N=110)

Postęp w przemieszczaniu się bocianów czarnych podczas migracji jesiennej 2019 (source: D. Anderwald, BocianiMy)

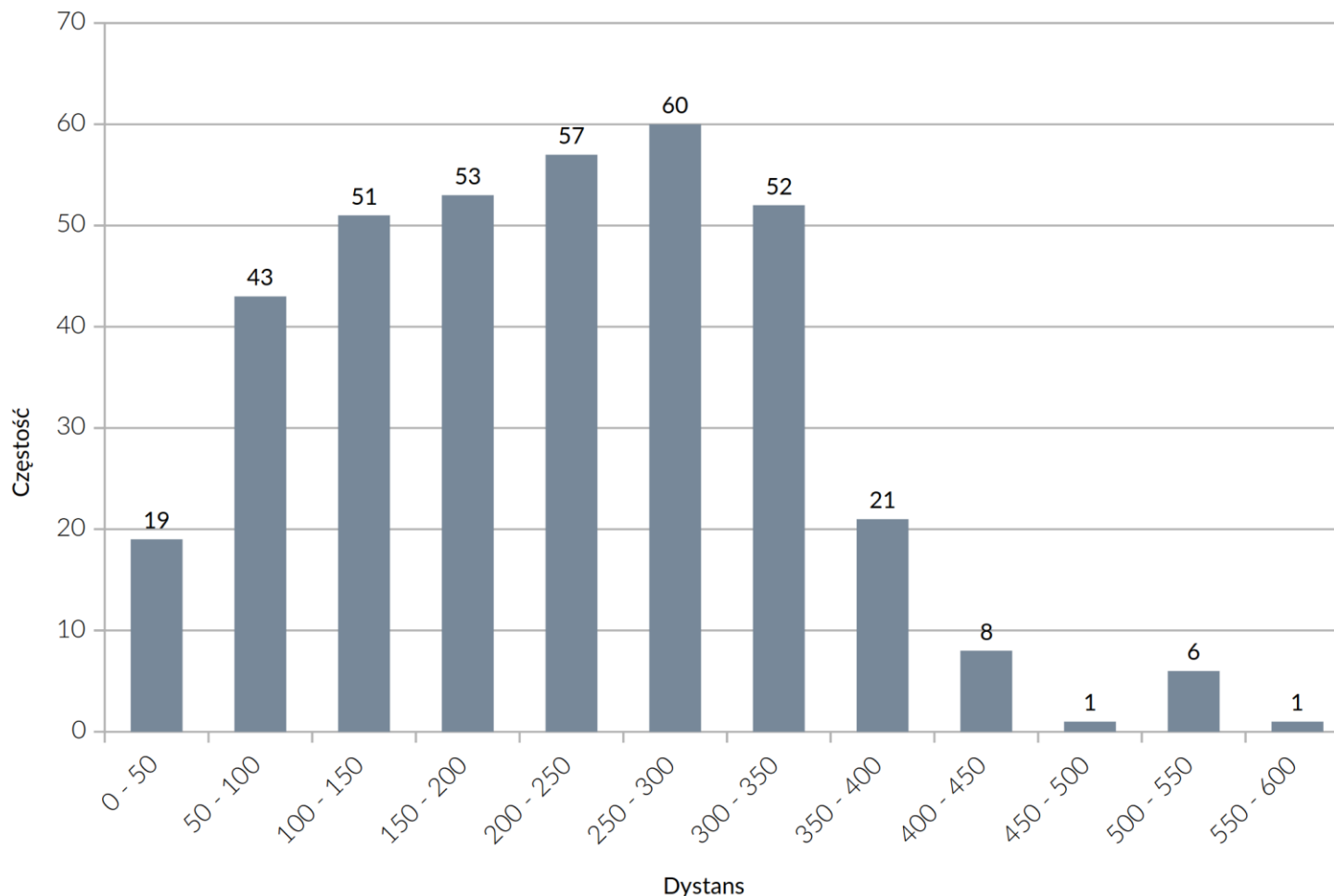
Mniejsze odległości pokonywane na początku migracji + długie postoje między 47-45 równoleżnikiem (Słowacja, Węgry, Rumunia, Bułgaria, Serbia)

Bociany wyraźnie zwiększają postępy w wędrówce od 41 równoleżnika (S Hiszpania, S Grecja/Turcja)

Rozkład dziennego dystansu pokonywanego w trakcie migracji przez CN w 2020

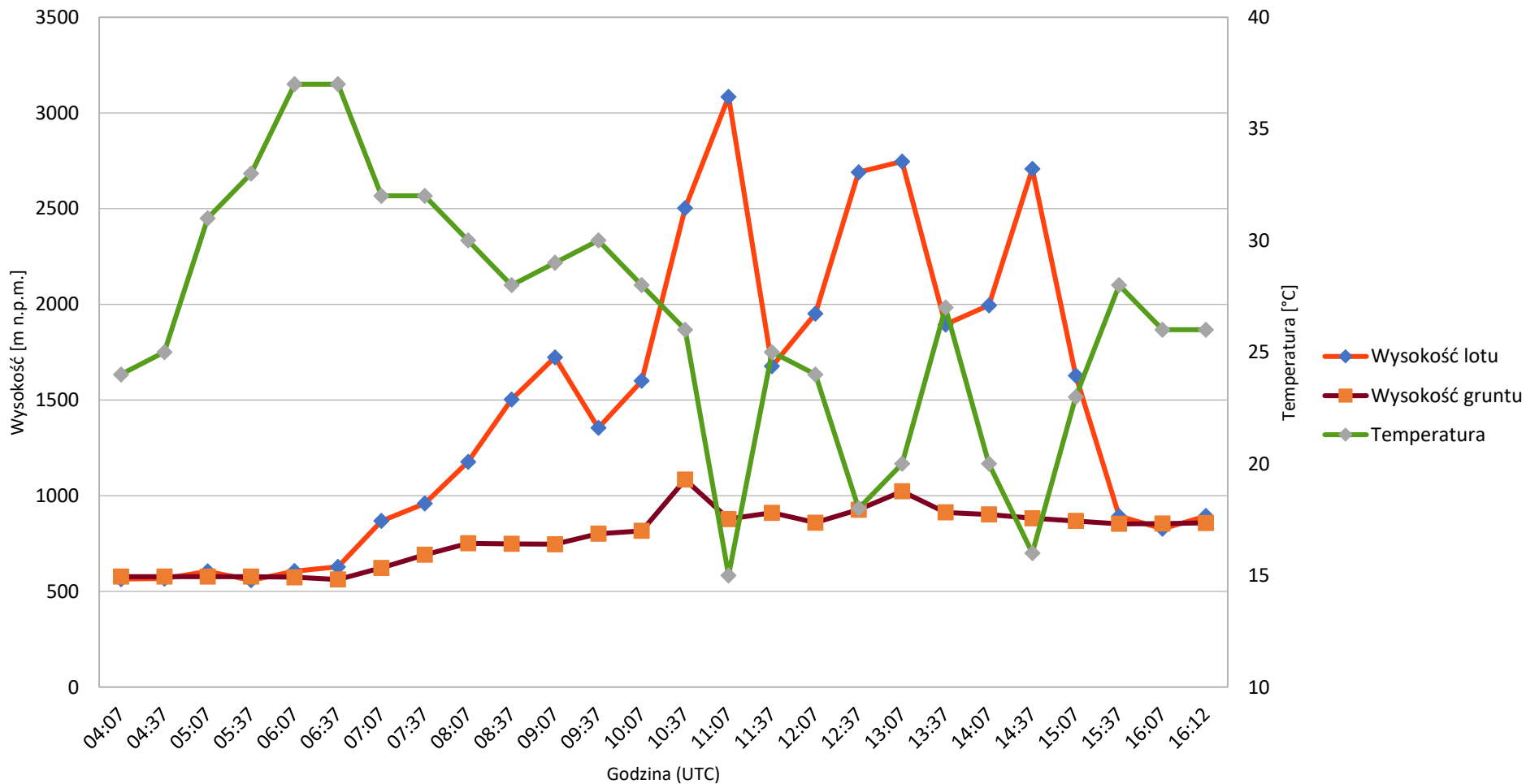
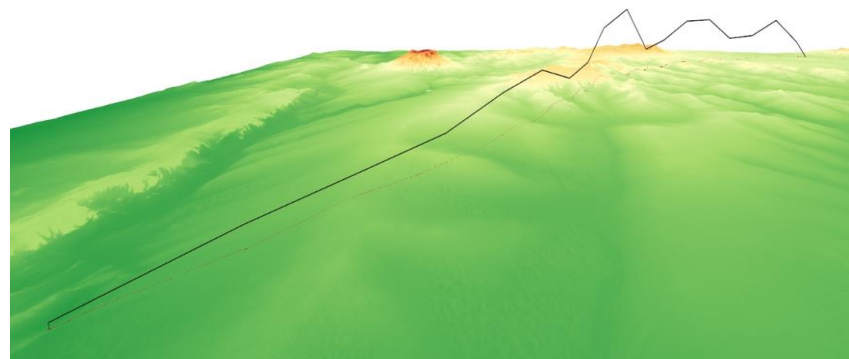
Średni dystans dzienny prawie wszystkich osobników nie przekroczył 300 km, a ogólna średnia wartość tego parametru, z uwzględnieniem wszystkich ptaków, które pokonały więcej niż 1000 km, wyniosła **246,5 km na dobę**.

Najdłuższe przeloty w czasie jednego dnia wynosiły ponad 500 km, wartość ta została osiągnięta siedmiokrotnie. Zwykle jednak nie było to więcej niż 350 km.

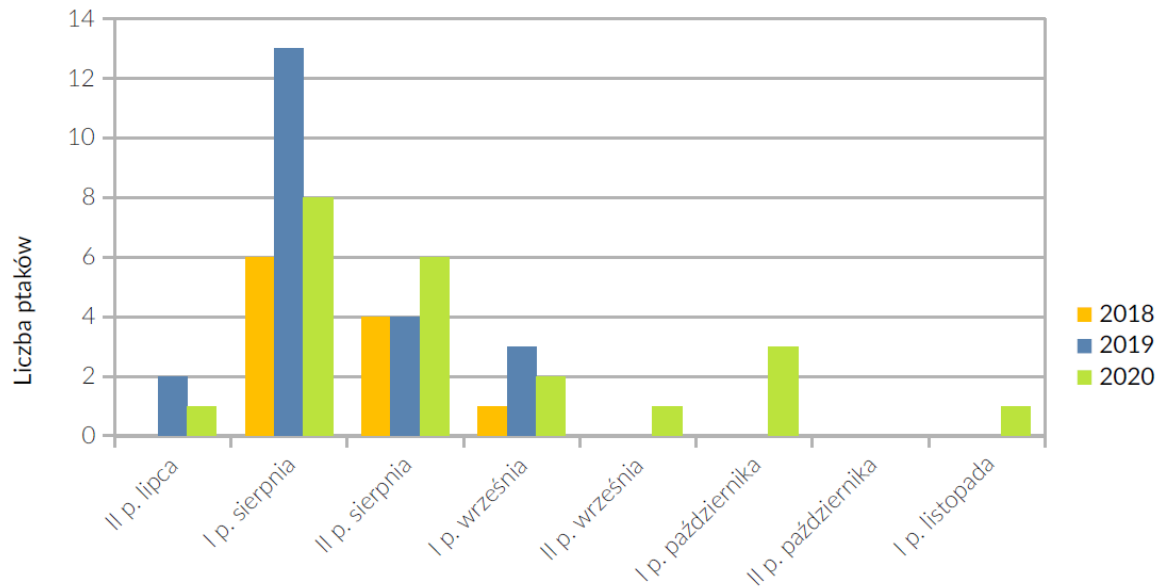

Jak CHRIS radził sobie z wysokimi temperaturami na Saharze?

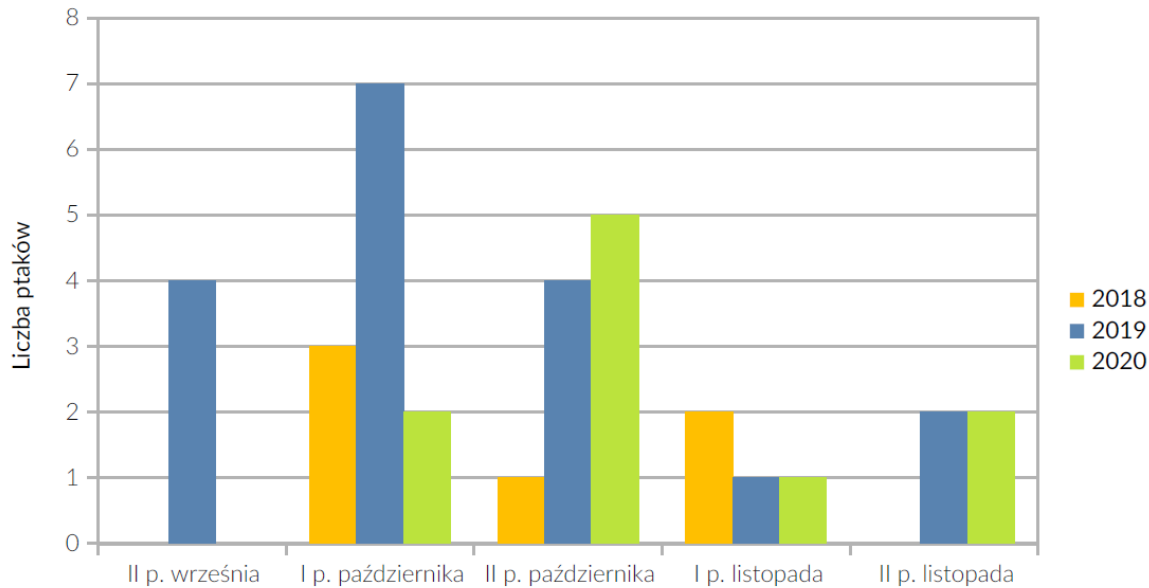
Chris pokonał najdłuższy dzienny odcinek, przelatując 6 października nad Pustynią Libijską **570 km**

Dynamika jesiennej migracji 23 bocianów czarnych w czasie 4 miesięcy 2019r.

Początek migracji

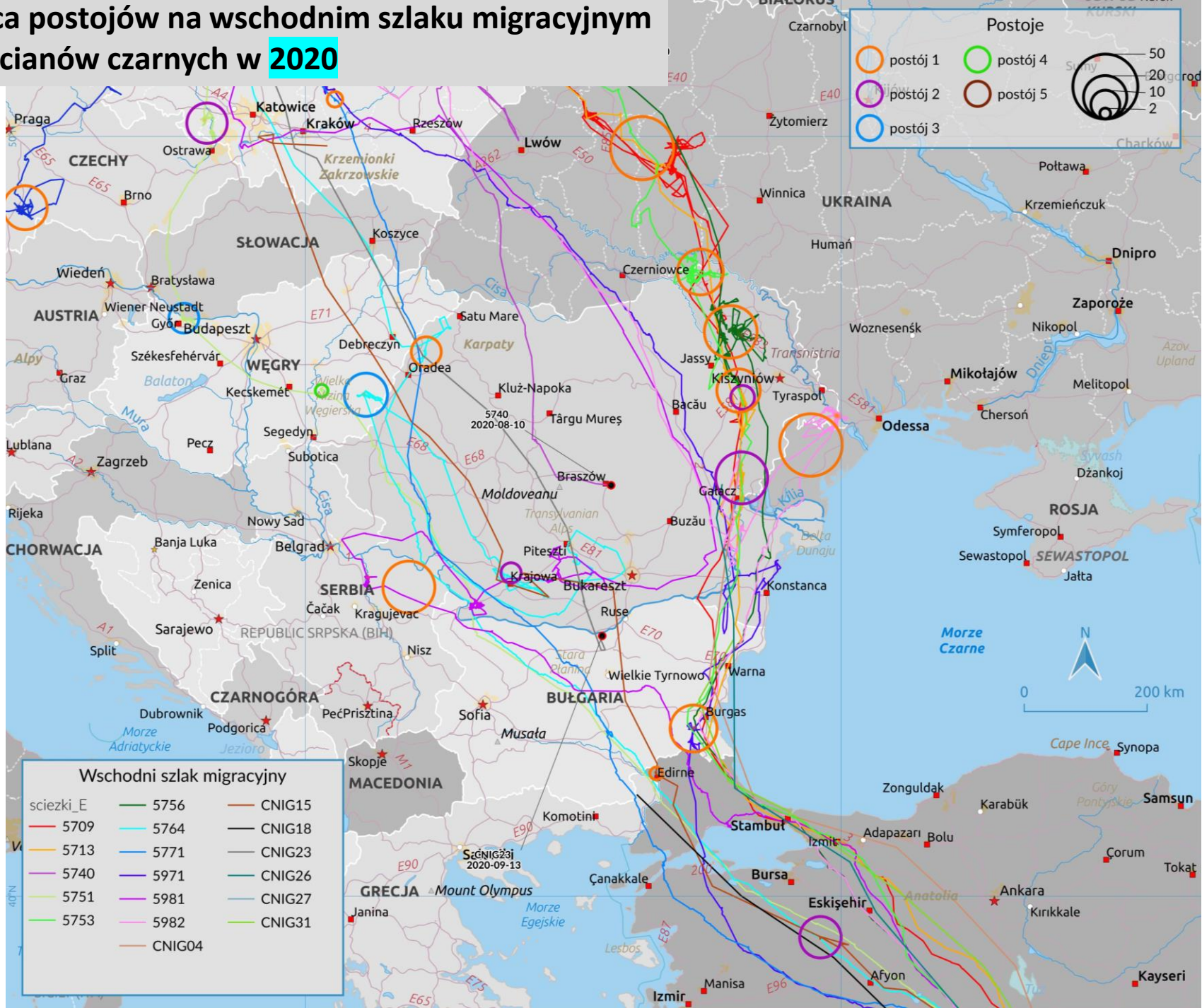

Koniec migracji

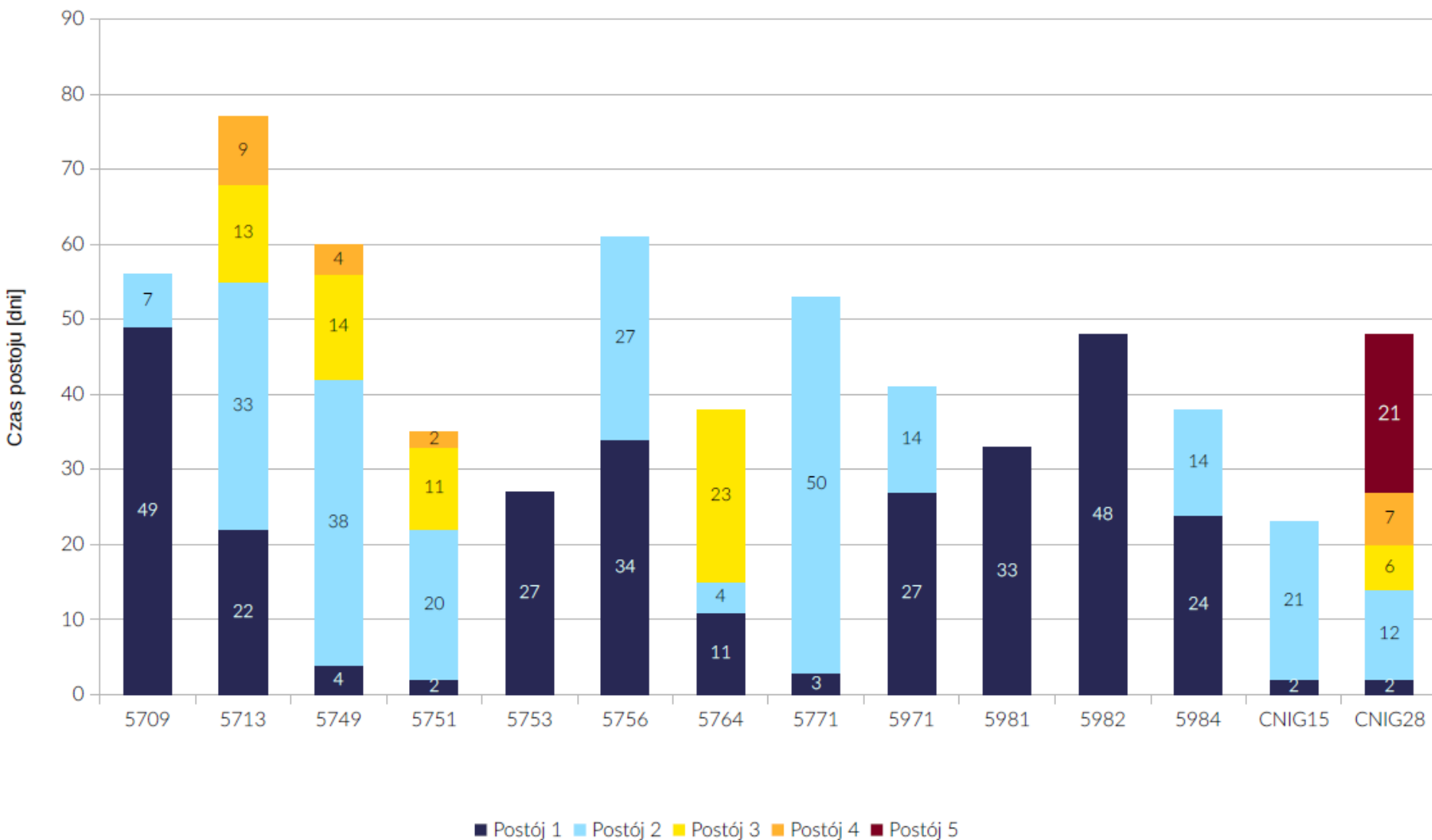
Rejestrowane bociany czarne rozpoczęły migracje i docierały na zimowiska w bardzo różnych terminach

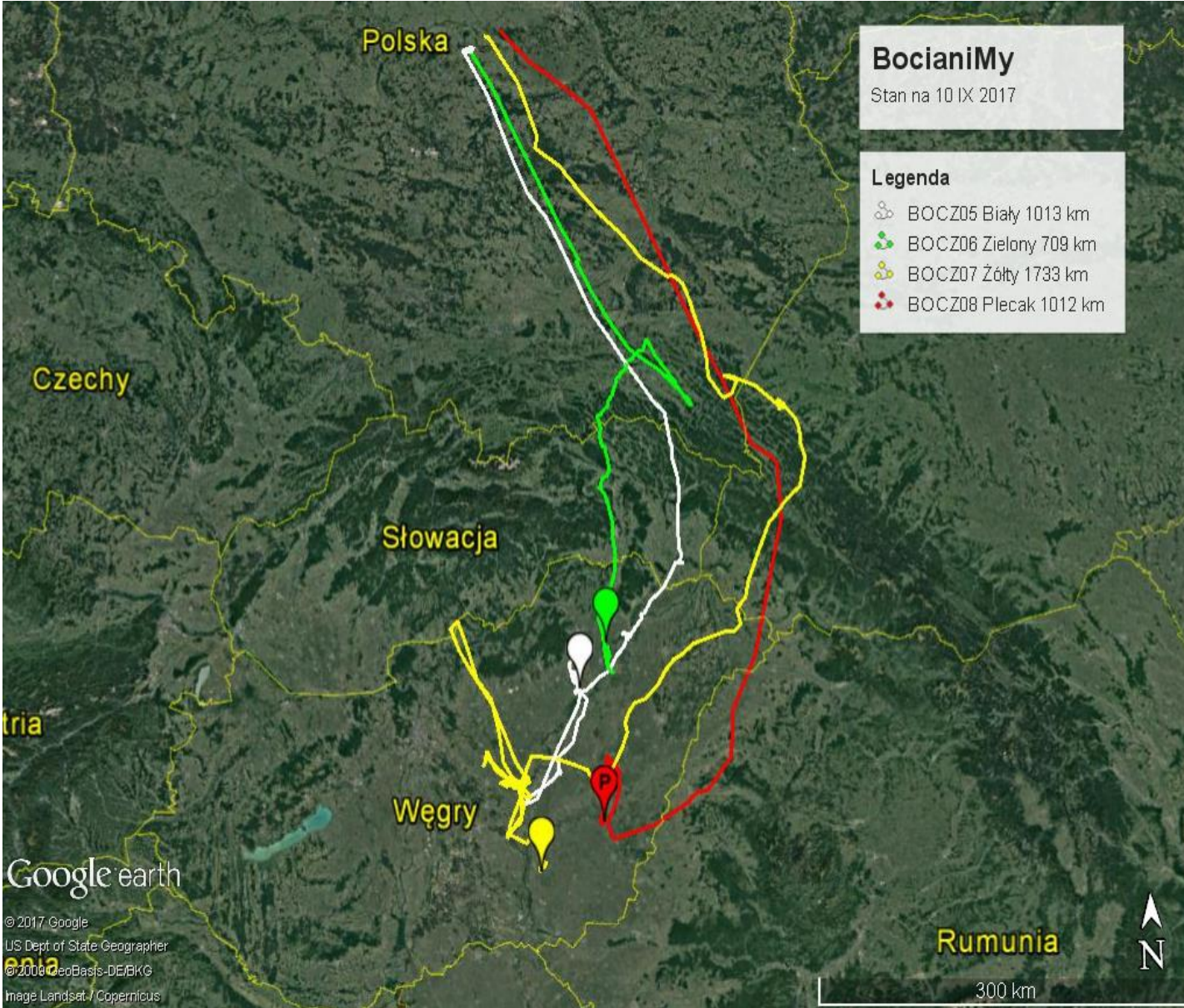
Miejsca postojów na wschodnim szlaku migracyjnym

24 bocianów czarnych w 2020

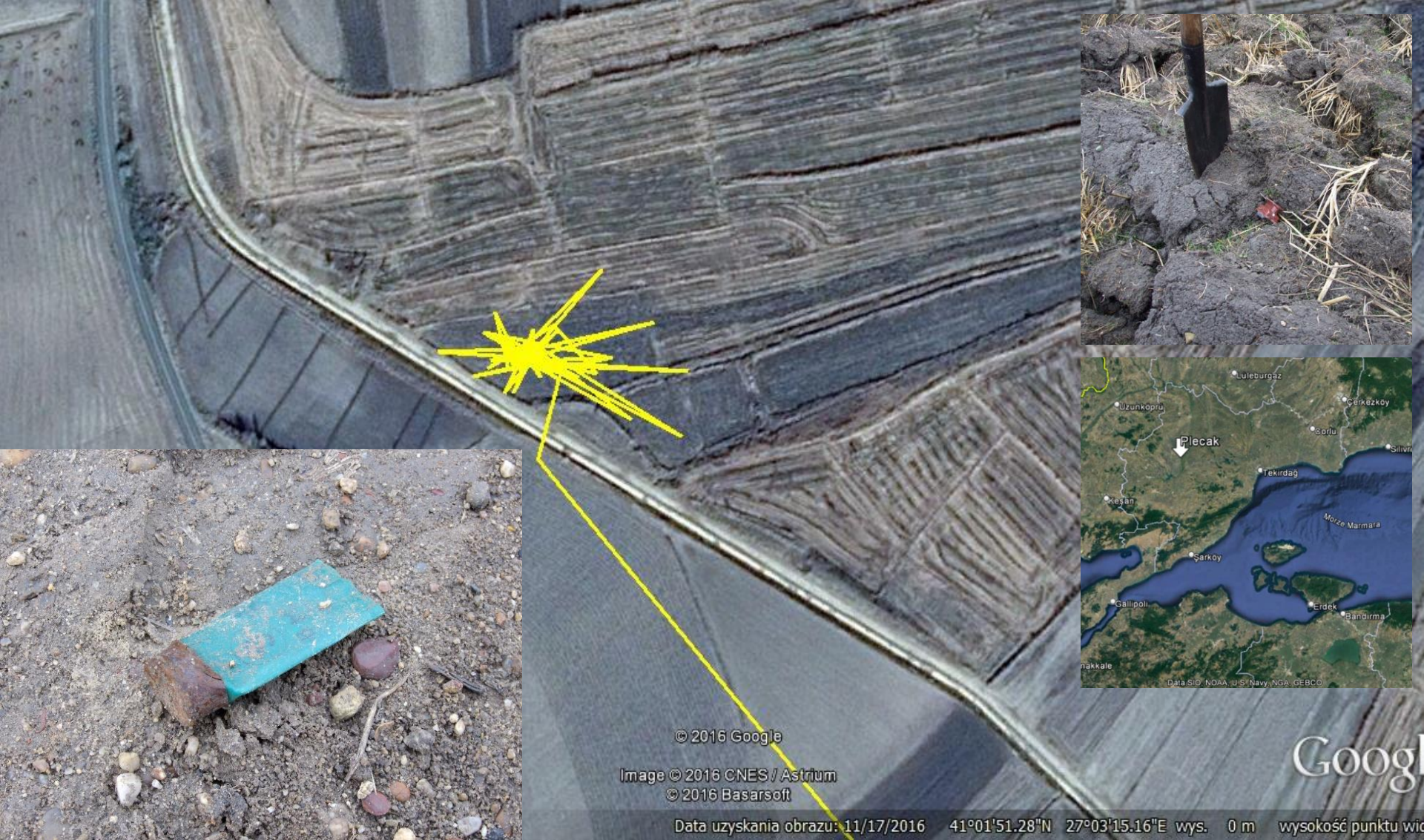

Dni postoję vs ilořć dla 24 bocianów czarnych 2020r (BocianiMy)

**ZIELONY, 10.09.2017 zjedzony przez dziki
Dolina Środkowej Cisy**

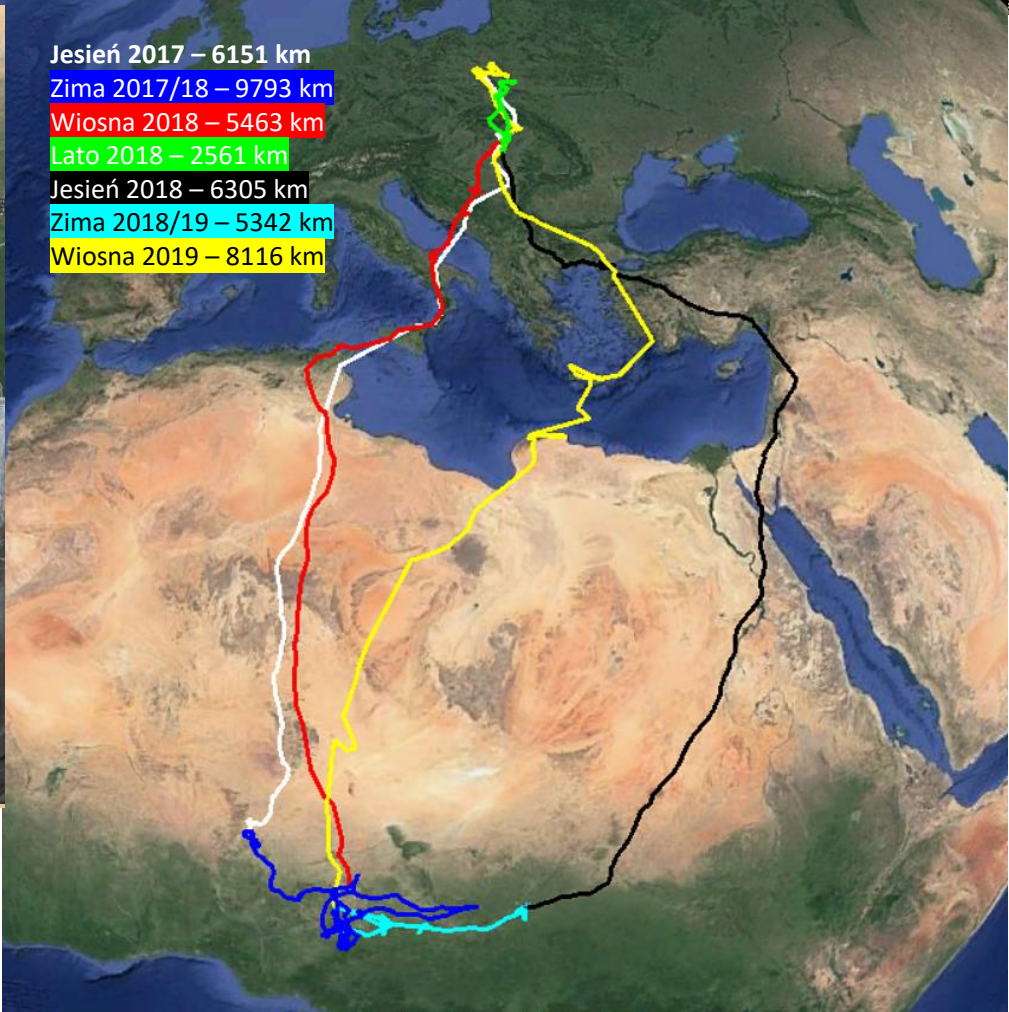

**Turcja, Yorguc, 12.12.2017, PLECAK zastrzelony
10.11.2017 w pobliżu stawów hodowlanych,
fot. Karol Rudziński**

KUBA, zjedzony przez szakale

**BIĄŁY padł nad Bzurą w Pradolinie W-B
26 czerwca 2019**

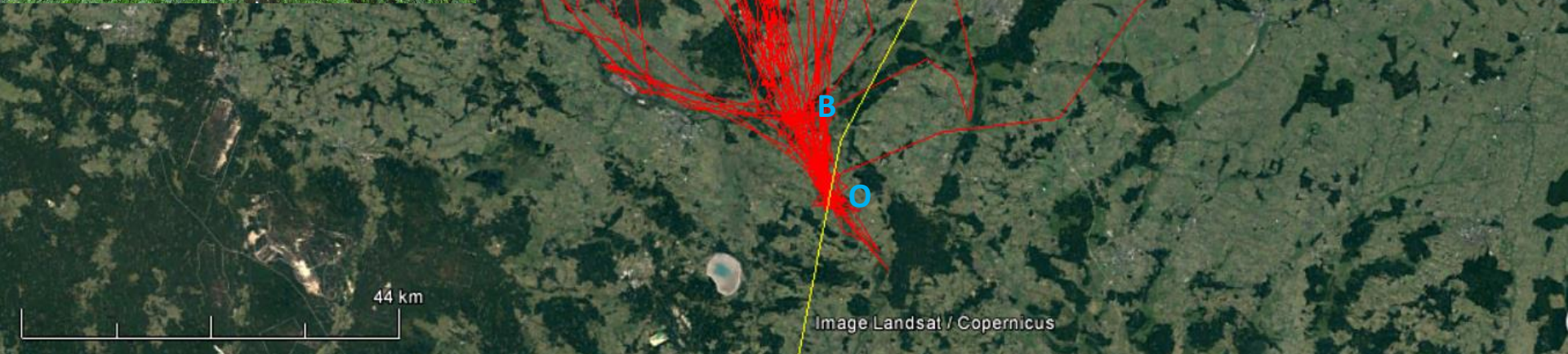
BIĄŁY migracje 23.08.2017-26.06.2019 – 38389 km!

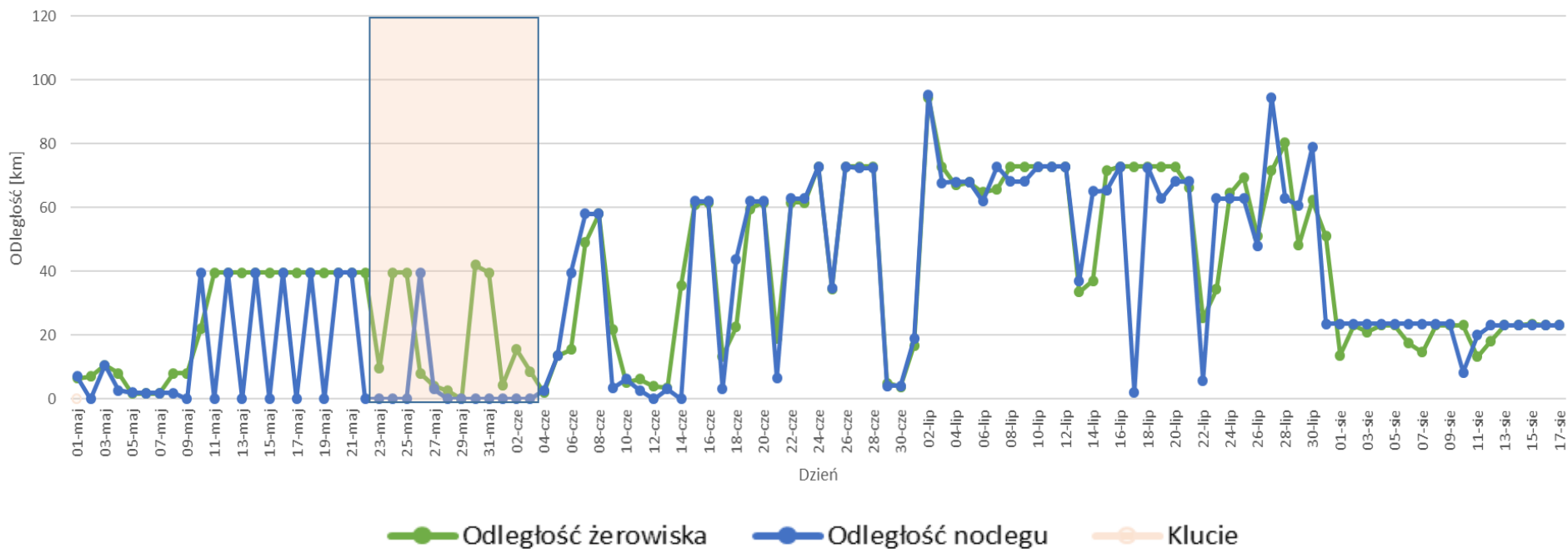
17.04.2021. Skierka przy gnieździe w Nadleśnictwie Wolsztyn (fot. D. Anderwald)

Aktywność przestrzenna Skierki w sezonie lęgowym 2021

kolor żółty – 27.03-17.04; kolor czerwony – 17.04-18.08; czarne punkty – znane gniazda

2021. Aktywność przestrzenna Skierki w sezonie lęgowym vs noclegi vs żerowiska

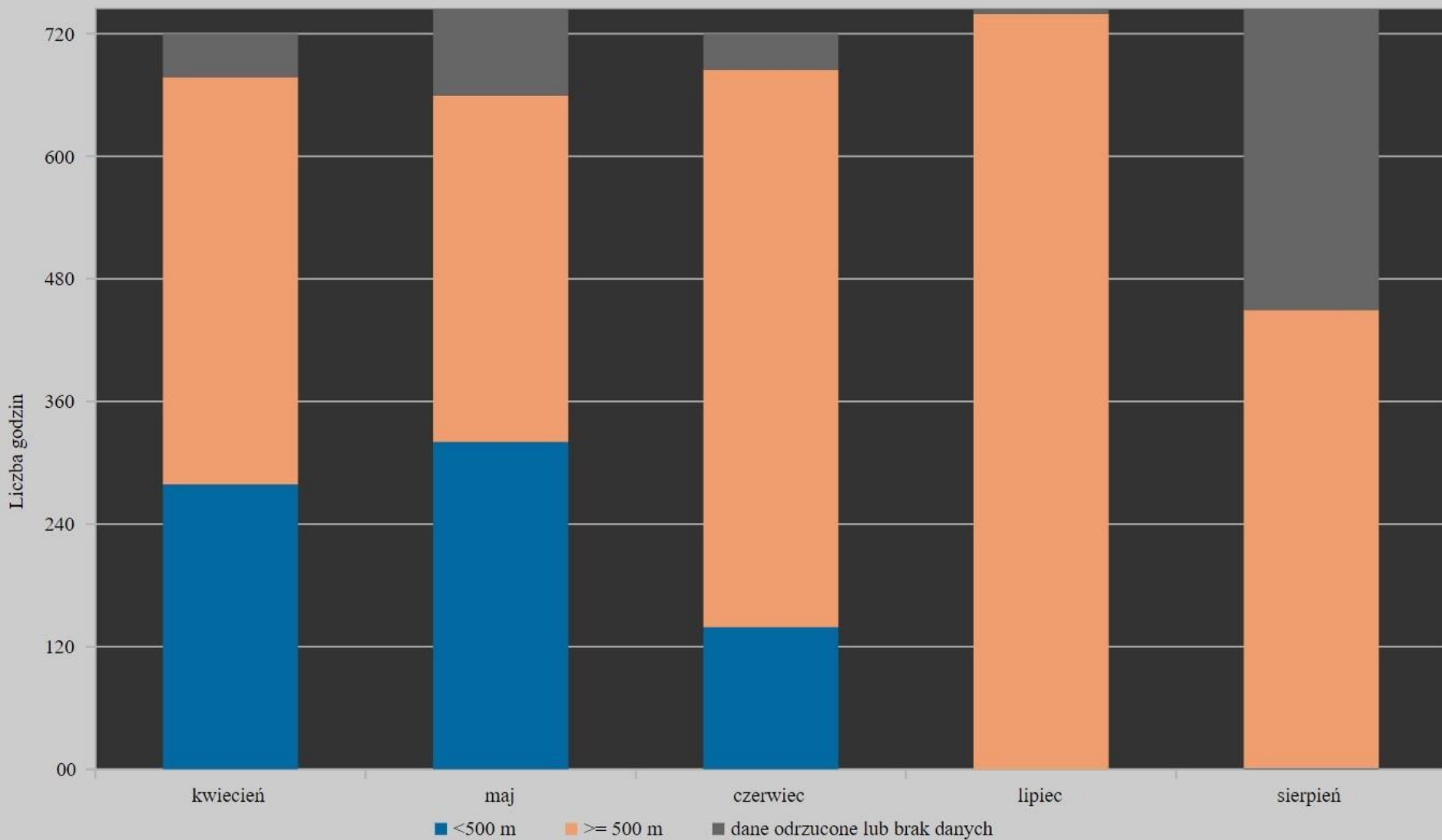
**Stawy
Sokołowice**

**Ujście Baryczy
do Odry**

**Starorzecze Odry
pod Bęczeniem
Wielkim**

**Stawy
pod
Trzcielem**

2021. Czas w przedziałach odległości Skierki od gniazda w buforach >500m i > 500m

Skierka

Zapis wszystkich przemieszczeń Skierki w latach 2017-2021

- gniazdo w Nadleśnictwie Skierniewice
- gniazdo w Nadleśnictwie Wolsztyn
- stałe zimowisko w N Grecji (2018/19-2021)
- pierwsze zimowisko w Turcji 2017/2018
- zimowe przemieszczenia Jordania, Arabia Saudyjska (2018)
- ↔ miejsce pochodzenia vs miejsce 1-go lęgu (284 km)
- ↔ miejsce 1-go lęgu vs stałe zimowisko (1350 km)

31.10-31.12.2017
29.04-10.05.2018

7.02-26.04.2018

13.01-4.02.2018

1932 km

Data SIO, NOAA, U.S. Navy, NGA, GEBCO
Image Landsat / Copernicus

DZIAŁANIA EDUKACYJNO-PROMOCYJNE

Przeprowadzenie 17 warsztatów szkoleniowych dla 400 os.

Przeprowadzenie Dnia bociana czarnego i konkursu dla szkół

Opracowanie i druk Pakietu edukacyjnego

Opracowanie i druk broszury BocianiMy

Wykonanie czapek i kubków projektu

Przygotowanie Mapy Lotów

Prowadzenie strony internetowej

i profilu Facebook

2020-07-15 17:37:50

Väike konnaokas::Clanga pomarina - Ringing 2020-07-15

4320 wyświetleń · 15 lip 2020

👍 90 🗨️ 1 ➦ UDOŚTĘPNIJ ➦ ZAPISZ ...

2019-07-12 18:49:55

**Przeprowadzenie
17 warsztatów
szkoleniowych
dla 400 osób**

Dzień bociana czarnego i konkurs dla szkół

BocianiMy w Lasach

ROGÓW 2018

Dobre praktyki ochrony i zarządzania populacją bociana czarnego *Ciconia nigra*
na terenach leśnych o nr: POIS.02.04.00-00-0154/16
Dla rozwoju infrastruktury i środowiska

Beneficjent: SGGW Leśny Zakład Doświadczalny w Rogowie

Współbeneficjent: Komitet Ochrony Orłów

**Publikacja dofinansowana przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności
w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko**

Tekst: Grzegorz Zawadzki

Opracowanie: Grzegorz Zawadzki, Dariusz Anderwald

Recenzja: dr hab. Tomasz Janiszewski

Zdjęcia: Dariusz Anderwald (DA), Krzysztof Dudzik (KD), Cezary Korkosz (CK),
Rafał Kwiatkowski (RK), Rafał Prochowski (RP), Rafał Śniegocki (RS), Artur Tabor (AT),
Grzegorz Zawadzki (GZ), Grzegorz Wasilewski (GW), Piotr Zieliński (PZ)

Proponowany sposób cytowania: Zawadzki G., Anderwald D. 2018. BocianiMy w Lasach. CEPL
w Rogowie: 1-20

Wydawca i adres Redakcji:

SGGW Leśny Zakład Doświadczalny
Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej
i Muzeum Lasu i Drewna w Rogowie
Leśna 5a, 95-063 Rogów,
tel./fax: 46/8748374
<http://cepl.sggw.pl>, sim@lzd.sggw.pl

ISBN 978-83-916122-3-1

Nakład: 5000 egz.

Druk: OMIKRON, Sp. z o.o.
www.omikron.net.pl

http://bocianimy.pl/wp-content/uploads/2019/05/PrezentacjaBocianiMy_inter.pdf

BocianiMy

1 / 60 | - 63% + | [Full Screen] [Refresh]

1

2

3

4

5

ROGÓW 2019

<http://bocianimy.pl>

BOCIAN CZARNY

BocianiMy

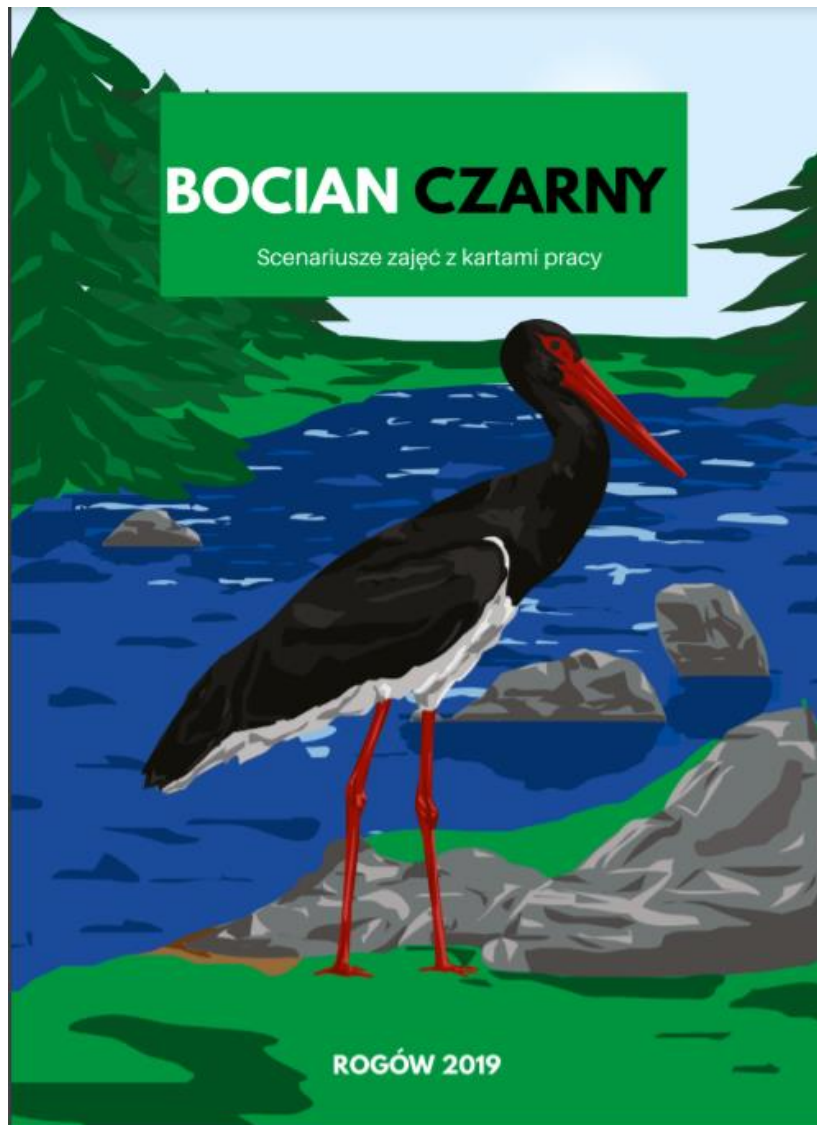
SGGW Leśny Zakład Doświadczalny w Rogowie we współpracy z Komitetem Ochrony Orłów realizuje projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich „BocianiMy w Lasach. Dobre praktyki ochrony i zarządzania populacją bociana czarnego *Ciconia nigra* na terenach leśnych”

Fot. O. Korkosz

Scenariusze zajęć edukacyjnych z kartami pracy

<http://bocianimy.pl/wp-content/uploads/2019/05/BocianyiMy-internet.pdf>

Dobre praktyki ochrony i zarządzania populacją bociana czarnego *Ciconia nigra* na terenach leśnych o nr: POIS.02.04.00-00-0154/16 Dla rozwoju infrastruktury i środowiska

Beneficjent: SGGW Leśny Zakład Doświadczalny w Rogowie

Współbeneficjent: Komitet Ochrony Orłów

Publikacja dofinansowana przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

2019. Bocian czarny. Scenariusze zajęć z kartami pracy

Tekst i opracowanie:

A. Wierzbicka

Recenzja:

prof dr hab. M. Skorupski

Projekt graficzny:

A. Fornalska

Wydawca i adres Redakcji:

SGGW Leśny Zakład Doświadczalny Centrum Edukacji
Przyrodniczo-Leśnej i Muzeum Lasu i Drewna w Rogowie
ul. Leśna 5a, 95-063 Rogów
tel./fax: 46/8748374, <http://cepl.sggw.pl>
ISBN 978-83-916122-3-2

Nakład:

500 egz.

Druk:

Drukarnia Biały Kruk
Tygrysia 50, Sobolewo
15-509 Białystok

Spis treści

Dzieci 5-6 letnie

- Bocian czarny – leśny zwiastun wiosny

I etap edukacyjny

Klasa I

- Powrót bocianów

Klasa II

- Bocian – jak to możliwe, że lata?

Klasa III

- Dlaczego rośliny i zwierzęta trzeba chronić?
- Dokąd odleciał bocian?

II etap edukacyjny

Klasa VI

- Biały czy czarny – który bocian ważniejszy?
- Dlaczego ptaki latają?
- Mój bocian – z życia bocianiej rodziny
- Różnorodność świata ptaków

III etap edukacyjny

Klasa II LO, zakres rozszerzony

- Przystosowania ptaków do latania, czyli dlaczego bociany nie spadają?
- Różnorodność ptaków

Klasa III LO, zakres rozszerzony

- Jak chronimy przyrodę w naszej kolicy – formy ochrony przyrody

Dorośli

- Program ochrony bociana czarnego
- Bociany w kulturze
- Dwa bociany: jeden czarny, drugi biały – o polskich gatunkach

I ETAP EDUKACYJNY

BocianiMy

Polubienia: 1,3 tys. • 2,5 tys. obserwujący

Wyslij wiadomość

Polub to

Szukaj

Posty Informacje Wzmianki Opinie Obserwujący Zdjęcia Więcej ▾

Przełącz się na stronę BocianiMy, aby zacząć nią zarządzać.

<https://www.facebook.com/BocianiMy>

Przełącz teraz

Prezentacja

BocianiMy w Lasach. Dobre praktyki ochrony i zarządzania populacją bociana czarnego *Ciconia nigra*

Strona • Społeczność

46 874 83 74

bocianimy.pl

Posty

Filtry

BocianiMy

29 maja o 14:40

Może nie jest jeszcze za późno na Miłość dla Tytana 🙏🙏

Zobaczmy

<https://youtu.be/m8SuEETEZN8>

#SGWLZDwRogowie #NdleńnictwoWolsztyn #BocianiMy

Strona internetowa <http://bocianimy.pl/>

ZAŁOŻENIA PROJEKTU ▾

TRANSMISJA ONLINE

GALERIA ▲

LOGGERY ▾

MAPA LOTÓW

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE ▾

KONTAKT ▾

Transmisja online

Transmisja online 2021

e_id=39

FOTOPUŁAPKI 2020

FOTOPUŁAPKA KUDYPY
2018

FOTOPUŁAPKA
NIEPOŁOMICE 2018

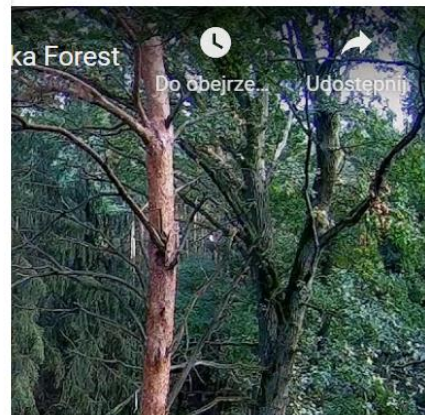
FOTOPUŁAPKA KRUCZ 2018

FOTOPUŁAPKA KLINISKA
2018

FOTOPUŁAPKA
MIĘDZYCHÓD 2018

FOTOPUŁAPKA ZWOLEŃ
2018

WARSZTATY W RAMACH
MINIKAMPANI 2019

Ostatnie wpisy

Logery 2020

Prezentacja Projektu Na Konferencji.

Grudzień 2019

Dni Bociana Czarnego - Efekty

I Ogólnopolskie Dni Bociana Czarnego

Loggery 2019

Najnowsze komentarze

Mapka lotów bocianów czarnych

- Mrągowo 5713
- Dobrzany 5749
- Dobrzany 5751
- Dąbrowa 5753
- Dąbrowa 5756
- Międzychód 5764
- Sieraków 5771
- Żmigród 5971
- Milicz 5981
- Milicz 5982
- Milicz 5984

Leaflet | © Esri, I-cubed, USDA, USGS, AEX, GeoEye, Getmapping, Aerogrid, IGN, IGP, UPR-EGP, and the GIS User Community

Przygotowanie i obsługa 4 transmisji online z gniazd bociana czarnego

Transmisja w Nadleśnictwie **Wronki** – 2018

Transmisja w Nadleśnictwie **Sieraków** – 2019-2023

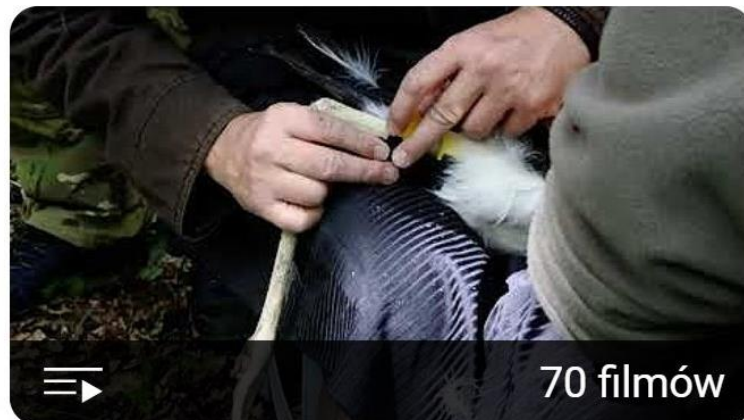
Transmisja w Nadleśnictwie **Wolsztyn** – 2021-2023

Transmisja w Nadleśnictwie **Bolevice** – 2022

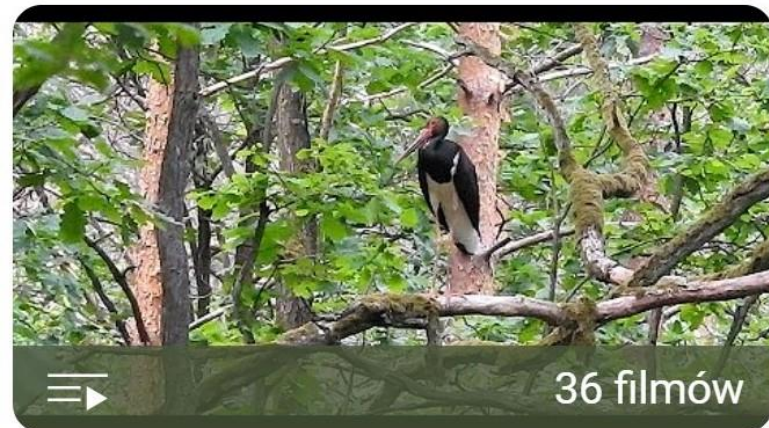
Bociany czarne Sieraków

Bociany czarne Wolsztyn

<https://www.youtube.com/channel/UCzSO1yL2zJGHYwgzeBaVacg/playlists>

Bociany czarne Bolewice

Ca 260 filmów x ca 2min = 520 min / 8,6 h

Twoje najlepsze treści

6 mar – 3 czer 2023
Ostatnie 90 dni

1

Bocian czarny Online Puszcza Note...
17 mar 2023

6:27 (1,1%)

452 483

2

Bielik Online Bory Tucholskie / Whit...
9 mar 2023

6:51 (2,6%)

447 634

3

Rybołowy Online Puszcza Napiwod...
17 mar 2023

5:39 (0,8%)

260 357

Podsumowanie Sukcesów i porażek projektu

ELEMENTY PROJEKTU

DZIAŁANIA OCHRONNE

- monitoring stanowisk lęgowych i drzew ++
- pomiary siedlisk, drzew lęgowych i biocenotycznych +-
- pomiary poziomu wód gruntowych w drzewostanach lęgowych i w zlewni żerowisk z pomocą piezometrów --
- aktualizacje i/lub opracowanie projektów stref ochronnych +
- zabezpieczanie lęgów przed drapieżnictwem kuny leśnej --
- aktywne poszukiwania nowych gniazd +-
- wzmacnianie gniazd narażonych na spadanie +

DZIAŁANIA BADAWCZE

- monitoring gniazd i lęgów za pomocą fotopułapek ++
- badanie za pomocą logerów założonych na ptaki wielu zagadnień związanych z ekologią przestrzenną bociana czarnego ++

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

(poszerzające wiedzę o gatunku i siedliskach mokradłowych, promujące potrzebę ich ochrony)

- zintegrowane działania edukacyjne:
- transmisja online ++
  - czapeczki +
  - tablice -
  - broszury +
  - pakiet edukacyjny +-
  - szkolenia dla 400 osób w 17 rdLP. +
- Strona internetowa +-
Profil FB ++
Mapa lotów ++

<https://www.youtube.com/watch?v=WOy-x7xd3xg>

Dziękuję za uwagę!

Dariusz Anderwald